

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
Державний заклад
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

БЕРШАДСЬКА НІНА СЕРГІЇВНА

УДК 378.013+372+420+372.6

**МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ
УСНОЇ ДИСКУРСИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ
У СТУДЕНТІВ МОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ**

13.00.02 – теорія та методика навчання
(германські мови)

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України.

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент
Боднар Світлана Вікторівна,
Одеський інститут фінансів
Українського державного університету
фінансів та міжнародної торгівлі,
доцент кафедри іноземних мов.

Офіційні опоненти – доктор педагогічних наук, професор
Бігич Оксана Борисівна,
Київський національний
лінгвістичний університет,
професор кафедри методики
викладання іноземних мов;

кандидат педагогічних наук
Добровольська Леся Станіславівна,
Миколаївський національний
університет імені В. О. Сухомлинського,
доцент кафедри англійської філології.

Захист відбудеться «16» грудня о 12 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 41.053.04 Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» за адресою: 65029, м. Одеса, вул. Ніщинського, 1.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» за адресою: 65020, м. Одеса, вул. Старопорто-франківська, 36.

Автореферат розісланий «16» листопада 2011 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

І. А. Княжева

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Однією з умов підвищення якості професійної діяльності сучасних фахівців є знання іноземної мови як інструменту професійного спілкування. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті, Закон про вищу освіту, Концепція мовної освіти в Україні та Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти наголошують на створенні умов для розвитку мовної особистості спеціаліста, який досконало володіє мовними засобами, має розвинуті навички спілкування в усіх сферах іншомовного середовища.

Загальні лінгводидактичні аспекти навчання іноземної мови у вищому навчальному закладі розкрито в дослідженнях О. Бігич, С. Боднар, Н. Гальської, Р. Мартинової, Н. Складенко, О. Тарнопольського, Г. Харлова, R. Jordan, D. Nunan та ін. Висвітлено теоретичні аспекти формування іншомовної комунікативної компетенції (І. Баценко, С. Ніколаєва, С. Шатілов, M. Halliday, H. Homsy, D. Hymes та ін.), вивчено методику формування англомовної соціокультурної (Н. Бориско, Є. Верещагін, Г. Воробйов, В. Костомаров та ін.), культурно-країнознавчої (Л. Голованчук, В. Сафонова, N. Brooks, M. Byram та ін.), соціо-лінгвістичної (Н. Ішханян, Д. Левін, G. Brown та ін.), мовної (І. Дроздова, Ю. Тельпуховська), мовнокомунікативної (Т. Симоненко), мовленнєвої (І. Варнавська, Н. Веніг) компетенцій тощо. Натомість учені зазначають, що однією з найважливіших складових комунікативної компетенції є дискурсивна. Досліджено змістовий аспект цієї компетенції (М. Колкова, О. Соловова, H. Boyer, M. Canale, S. Savignon, M. Swain), її структуру (Н. Головіна, К. Сєдов), стратегії спілкування (В. Дем'янков, М. Макаров, J. Gumperz), типи дискурсів і правила їх побудови (М. В'ятютнев, Н. Єлухіна, В. Карасик, К. Серажим, С. Суворова).

Формування дискурсивної компетенції досліджувалось у сфері писемної комунікації учнів (Н. Головіна) і студентів педагогічних ВНЗ (А. Буднік, О. Кучерява), усної комунікації студентів немовних ВНЗ (Н. Баранова, В. Жура, О. Кучеренко, Г. Руденко). Водночас, у теорії і практиці навчання іноземної мови немає науково обґрунтованої методичної системи формування англомовної усної дискурсивної компетенції (далі – АУДК) у студентів мовних спеціальностей, які навчаються в педагогічних ВНЗ. Отже, є суперечності між наявністю спеціальних досліджень з означеної проблеми, її теоретичною і методологічною розробленістю в лінгводидактиці вищої школи і відсутністю спеціальної методики формування англомовної усної дискурсивної компетенції у студентів мовних спеціальностей. Необхідність їх вирішення зумовило вибір теми дослідження «Методика формування англомовної усної дискурсивної компетенції у студентів мовних спеціальностей».

Зв'язок роботи з науковими планами, програмами, темами. Дисертаційне дослідження виконано в межах наукової теми кафедри германської філології та методики викладання іноземних мов «Теорія та методика навчання англійської мови як спеціальності у вищій школі в контексті інтеграційних тенденцій у науці» (номер державної реєстрації 0109U000200), що входить до тематичного плану науково-дослідних робіт Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Тему дисертації затверджено Вченою радою Південноукраїнського державного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського (протокол № 4 від 27.11.2008 р.) й узгоджено в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні (протокол № 1 від 24.02.2009 р.).

Мета дослідження – теоретичне обґрунтування й експериментальна перевірка методики формування англомовної усної дискурсивної компетенції у студентів мовних спеціальностей.

Завдання дослідження:

1. Розкрити сутність і структуру феномена «англомовна усна дискурсивна компетенція студентів мовних спеціальностей»; уточнити поняття «дискурсивна компетенція», «дискурсивні вміння».

2. Схарактеризувати типи дискурсів, що складають базовий компонент змістового аспекту формування англомовної усної дискурсивної компетенції у студентів мовних спеціальностей.

3. Розробити експериментальну модель, методику та систему вправ формування англомовної усної дискурсивної компетенції у студентів мовних спеціальностей.

4. Визначити критерії, показники і схарактеризувати рівні сформованості англомовної усної

дискурсивної компетенції у студентів мовних спеціальностей.

5. Укласти методичні рекомендації щодо формування англомовної усної дискурсивної компетенції у студентів мовних спеціальностей.

Об'єкт дослідження – англомовна комунікативно-дискурсивна діяльність студентів мовних спеціальностей.

Предмет дослідження – формування англомовної усної дискурсивної компетенції у студентів мовних спеціальностей.

Методи дослідження. З метою характеристики сучасного стану проблеми формування АУДК у студентів мовних спеціальностей у ВНЗ і визначення змісту професійно-орієнтованого навчання студентів мовних спеціальностей задіяно методи аналізу й узагальнення психолого-педагогічних, лінгвістичних і методичних джерел з досліджуваної теми. Для виявлення рівнів сформованості АУДК у студентів мовних спеціальностей застосовано методи тестування, цілеспрямованого педагогічного спостереження й анкетування. З метою обґрунтування і розробки експериментальної моделі і системи вправ застосовано методи наукового спостереження за процесом формування у студентів мовних спеціальностей АУДК та моделювання відповідного процесу навчання. З метою перевірки ефективності розробленої експериментальної методики було проведено педагогічний експеримент. Для перевірки достовірності результатів експериментального навчання, їх кількісної та якісної характеристики застосовано методи статистичної обробки інформації.

Базою дослідження виступили: факультет іноземних мов Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» та факультет іноземної філології Миколаївсько-го національного університету імені В. О. Сухомлинського. Загальна кількість учасників експерименту склала 250 студентів, в основному експерименті взяли участь 120 студентів мовних спеціальностей.

Наукова новизна дослідження. Уперше досліджено й науково обґрунтовано методику формування АУДК у студентів мовних спеціальностей. Розкрито сутність феномена «англомовна усна дискурсивна компетенція студентів мовних спеціальностей (здатність мовної особистості будувати, сприймати та інтерпретувати цілісні монологічні і діалогічні усні дискурси англійською мовою відповідно до комунікативного наміру в межах професійного педагогічного спілкування з урахуванням їх специфіки та взаємозв'язку екстралінгвістичних і лінгвістичних факторів), його структуру (стратегічний, тактичний, жанровий і текстовий компоненти); схарактеризовано педагогічний і дидактичний типи дискурсів, що складають базовий компонент змістового аспекту формування АУДК у студентів мовних спеціальностей; розроблено експериментальну модель формування АУДК у студентів мовних спеціальностей, що обіймає три етапи (когнітивно-збагачувальний, репродуктивно-комунікативний, конструктивно-творчий). Визначено критерії (теоретико-термінологічний, конструктивно-змістовий, професійно-комунікативний), показники (обізнаність з термінологічною базою дискурсології; з лінгвістичними й екстралінгвістичними компонентами дискурсу; з національно-культурними особливостями англомовного дидактичного дискурсу; вміння розпізнавати і вживати дискурсивні маркери в реальних комунікативних ситуаціях; декодувати та реалізовувати комунікативні інтенції на рівні мовленнєвого акту в міні-дискурсах; моделювати реальні комунікативні ситуації дидактичного типу дискурсу; вміння мовностилістично оформлювати дидактичний дискурс; застосовувати комунікативні стратегії дидактичного дискурсу; сприймати та відтворювати цілісні дидактичні дискурси з урахуванням комунікативного наміру і параметрів комунікативної ситуації), схарактеризовано рівні (високий, середній, низький) сформованості АУДК у студентів мовних спеціальностей; уточнено поняття «дискурсивна компетенція», «дискурсивні вміння». Подальшого розвитку набула теорія і практика навчання студентів мовних спеціальностей англійської мови.

Практичне значення одержаних результатів: розроблено методику діагностики сформованості АУДК у студентів мовних спеціальностей, дібрано професійно-спрямований мовний і мовленнєвий матеріал, на основі якого розроблено систему вправ, спрямовану на формування АУДК у студентів мовних спеціальностей. Відповідно до змісту цих вправ розроблено спецкурс “Discourse in Language Teaching” для студентів старших курсів мовних спеціальностей та укладено методичні рекомендації з формування АУДК.

Результати дослідження можуть бути використані під час викладання фахових дисциплін

(«Теорія мовної комунікації», «Стилістика англійської мови», «Лінгвістичний аналіз тексту», «Дискурсологія», «Практика усного та писемного мовлення»), що забезпечують підготовку фахівців мовних спеціальностей; при розробці робочих програм і навчальних посібників для студентів факультетів іноземних мов.

Результати дисертаційного дослідження впроваджено в навчальний процес Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (акт про впровадження № 77 від 17.04.2011 р.), Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського (акт про впровадження № 08.2/453 від 04.04.2011 р.), Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (акт про впровадження № 03-36 від 14.01.2011 р.), Республіканського вищого навчального закладу «Кримський гуманітарний університет» (м. Ялта) (акт про впровадження № 137 від 05.05.2011 р.), Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (акт про впровадження № 38/03-а від 07.02.2011 р.).

Достовірність результатів дослідження забезпечено методологічним і теоретичним обґрунтуванням його вихідних положень, використанням системи методів дослідження, адекватних об'єкту, предмету, меті та завданням, підтверджено експериментальною перевіркою розробленої методики, якісним і кількісним аналізом експериментальних даних із застосуванням методів математичної статистики.

Апробація результатів дослідження здійснена на міжнародних: «Навчання загальнонавчальної та ділової англійської мови у Східній Європі: для чого та як?» (Дніпропетровськ, 2009), «Современные тенденции в педагогической науке Украины и Израиля: путь к интеграции» (Ізраїль, 2010), «Філологія і освітній процес: 21 століття» (Одеса, 2010), «Современные проблемы и пути их решения в науке, транспорте, производстве и образовании '2010» (Одеса, 2010) та *всеукраїнських*: «Використання інтерактивних методів при викладанні мови та літератури у середніх та вищих навчальних закладах» (Євпаторія, 2009), «Англійська мова в контексті сучасних наукових парадигм» (Херсон, 2010), «Комунікативно-когнітивний підхід до викладання філологічних та психолого-педагогічних дисциплін» (Євпаторія, 2011) науково-практичних конференціях.

Публікації. Результати та основні положення дослідження викладено в 12 публікаціях автора, з них 5 – у фахових наукових виданнях України, 6 – у наукових збірниках і тезах доповідей, 1 – у виданні навчально-методичного характеру (у співавторстві). Особистий внесок здобувача у праці у співавторстві полягає в упорядкуванні автентичних пізнавальних текстів дидактичного спрямування, автентичних аудіо- та відеоматеріалів з прикладами різних типів дискурсів, розробці серії вправ з тем “Education in students’ lives”, “Jobs and careers”, “Talking about personality”, “Children’s upbringing”, “Youth problems”, “Teacher: a profession or a vocation?”

Структура дисертації. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, 15 додатків. Основний текст дисертації викладено на 196 сторінках. Роботу ілюстровано 10 рисунками, 14 таблицями, що обіймають 7 сторінок основного тексту. Список використаних джерел містить 245 найменувань (з них 53 іноземними мовами) і розміщений на 24 сторінках. Додатки викладено на 90 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, сформульовано об'єкт, предмет, мету, завдання, методи дослідження, розкрито наукову новизну і практичну значущість одержаних результатів, подано відомості щодо апробації й упровадження основних положень дисертації.

У **першому розділі** «Теоретичні засади формування англомовної усної дискурсивної компетенції у студентів мовних спеціальностей» схарактеризовано сутність і структуру феномена «англомовна усна дискурсивна компетенція студентів мовних спеціальностей», психологічні передумови його формування, уточнено поняття «дискурсивна компетенція», «дискурсивні вміння».

Теоретичним підґрунтям дискурсивної компетенції виступає сучасна теорія дискурсу (Н. Арутюнова, Ф. Бацевич, В. Карасик, О. Кубрякова, М. Макаров, К. Серажим, G. Cook). Вона узагальнює знання різних типів дискурсів і правил їх побудови, а також уміння їх створювати та

розуміти з урахуванням ситуації спілкування (М. Canale, Y. Simard, M. Swain та ін.). У сучасній науковій парадигмі найчастіше оперують поняттям «дискурс» на позначення тексту в ситуативному контексті. Робота з дискурсом визначається вмінням орієнтуватись у комунікативній ситуації, враховувати контекст комунікативної взаємодії, добирати відповідні ситуації дискурси, розрізняти і вживати їх ключові маркери. Зважаючи на це, в окремих дослідженнях науковці оперують поняттями «вербальні і невербальні стереотипи спілкування» (Н. Присяжнюк), «програма мовленнєвої поведінки» (О. Бистрова, М. В'ятютнев), «модель комунікативної поведінки», «шаблони спілкування» (І. Штерн), ототожнюючи їх з дискурсивною компетенцією. Ми розуміємо англомовну усну дискурсивну компетенцію студентів мовних спеціальностей як здатність мовної особистості будувати, сприймати й інтерпретувати цілісні монологічні і діалогічні усні дискурси англійською мовою відповідно до комунікативного наміру в межах професійного педагогічного спілкування з урахуванням специфіки їх семантико-прагматичної та граматичної організації на макро- і мікрорівнях та взаємозв'язку екстралінгвістичних і лінгвістичних факторів.

На основі структури дискурсу визначено такий компонентний склад дискурсивної компетенції: стратегічний компонент (уміння суб'єкта мовлення усвідомити свій комунікативний намір і спланувати комунікативну подію); тактичний компонент (уміння аналізувати комунікативну ситуацію і добирати адекватні й оптимальні для реалізації комунікативного наміру засоби та способи); жанровий компонент (уміння організувати дискурс згідно з канонами конкретного жанру, відібраного для досягнення комунікативного наміру суб'єкта в заданому екстралінгвістичному контексті); текстовий компонент (уміння організувати послідовність речень в єдине висловлювання).

Виявлено, що для побудови і розуміння дискурсу необхідні лінгвістичні знання щодо його організації й екстралінгвістичні знання про види ситуацій, контекстів та інші елементи побудови дискурсу (Т. Ахутіна, Б. Беляєв, П. Гальперін, І. Зимняя, О. Леонт'єв, С. Рубінштейн). На основі отриманих знань формуються мовні і мовленнєві навички сприйняття та здійснення комунікативних дій, а потім – дискурсивні вміння, пов'язані з організацією дискурсу.

Проведений аналіз програм, нормативних документів, навчальних підручників і дані опитування студентів мовних спеціальностей дали можливість констатувати відсутність цілеспрямованої роботи з формування дискурсивної компетенції та переконали в необхідності її формування у студентів мовних спеціальностей.

На підставі контент-аналізу моделей англомовної дискурсивної компетенції виявлено відповідні дискурсивні вміння, з-поміж них: вміння будувати висловлювання відповідно до певних лексичних, граматичних, стилістичних, композиційних правил; поєднувати окремі речення у зв'язні усні уривки дискурсу, використовуючи для цього різні синтаксичні і семантичні засоби когезії; аналізувати ситуацію спілкування та її компоненти; враховувати контекст комунікативної взаємодії; проектувати спілкування, визначаючи модель побудови дискурсу та мовні засоби її реалізації; інтерпретувати дискурс згідно з комунікативною ситуацією; структурувати дискурс відповідно до особливостей функціонального стилю і жанрової форми; регулювати загальну модальність дискурсу; виділяти лінгвістичні й екстралінгвістичні параметри дискурсу; встановлювати й усвідомлювати зв'язок мовних засобів з екстралінгвістичними аспектами комунікації.

У **другому розділі** «Практика формування англомовної усної дискурсивної компетенції у студентів мовних спеціальностей» схарактеризовано типи дискурсів як базового компоненту змістового аспекту формування АУДК у студентів мовних спеціальностей, описано експериментальну модель і систему вправ щодо формування АУДК у студентів мовних спеціальностей.

Під типом дискурсу розуміємо зразок, модель однорідної групи дискурсів, що мають загальні, характерні для цієї групи екстра- та інтралінгвістичні ознаки, зумовлені авторською інтенцією і ситуацією спілкування (О. Кучеренко). Будь-який тип дискурсу характеризується: процесуальністю, зв'язністю, побудованістю, адресованістю, цілісністю, ситуативністю, соціальною зумовленістю, приналежністю до певного типу, екстралінгвістичними характеристиками. У процесі навчання студентів мовних спеціальностей актуалізується дидактичний педагогічний дискурс, що є різновидом інституціонального дискурсу (В. Карасик).

Дидактичний дискурс є комунікативною діяльністю взаємодіючих сторін у межах комунікативної ситуації, що реалізується за допомогою вербальних і невербальних знаків та охоплює певні комунікативні стратегії: основні (когнітивні стратегії, або стратегії управління пізнавальною діяльністю студентів) і допоміжні (прагматичні, діалогові, риторичні). Ці стратегії є послідовними мовними діями в типовій педагогічній ситуації і спрямовані на здійснення цілей навчання та прищеплення студентам норм і правил комунікативної поведінки.

Розроблена система вправ для формування АУДК складалася з трьох груп: на формування лінгвокомунікативного мінімуму студентів і формування навичок та вмінь сприйняття і здійснення комунікативних дій, формування дискурсивних умінь, закріплення та вдосконалення дискурсивних умінь.

Основу першої групи склали лінгвістичні і реконструктивні вправи. Головна функція лінгвістичних вправ – формування лінгво-комунікативного мінімуму студентів англomовного дидактичного дискурсу. Наведемо приклад.

Вправа 1. Тип вправи: некомунікативна, рецептивна, індивідуальна. Мета: ознайомити студентів з мовними та мовленнєвими одиницями дидактичного типу дискурсу. Інструкція: Read the following sample of discourse singling out the speech units belonging to didactic discourse (professionally oriented speech). *For most colleges and Universities in the USA, the academic year begins in late or early September and ends in May or June. The semester system divides the academic year into two equal terms of approximately 16 weeks each. The quarter system divides the academic year into three equal terms of approximately 11 weeks each. Usually there is also a fourth “summer quarter”. The trimester system has three equal terms of approximately 16 weeks each, including a summer term. Most students take the summer off. Some students, however, choose to go to summer school and earn credits which may help them complete their degree work in a shorter length of time than normally is required.*

Функція реконструктивних вправ полягала у формуванні навичок і вмінь сприйняття та здійснення комунікативних дій. Проілюструємо.

Вправа 2. Тип вправи: умовно-комунікативна, рецептивно-продуктивна, індивідуальна. Мета: навчити студентів реконструювати дискурс, розширюючи його за рахунок розгортання думки і введення необхідних дискурсивних маркерів. Інструкція: Read the following sample of discourse. Expand it as your thoughts succeed using necessary discourse markers. Mind the structural organization and genre of it.

How can we listen to English?

Nowadays, radio cassette recorders are household appliances, but we often overlook their radio function. We can experience English language radio programmes almost anywhere in the world. They are usually picked up on FM bands and aired for foreigners. Short wave radio programmes are another option. Two of the most easily found English language broadcasters are the BBC and Voice of America. Today, you can even access them by internet.

Друга група вправ, спрямована на формування дискурсивних умінь, включала реконструктивні, аналітичні і креативно-конструктивні вправи. Проілюструємо перший вид вправ.

Вправа 1. Тип вправи: умовно-комунікативна, рецептивно-продуктивна, індивідуальна. Мета: сформувати у студентів вміння відтворювати міні-дискурс з опорою на початок і закінчення висловлювання. Інструкція: Make up your own mini-discourse. The beginning and the end of it are given. Mind the structural organization and genre of it.

To be successful in school and prepared for life after school, students need to be independent learners... We are the experts when it comes to educational development of the individual student and will find a way to continue to develop independent learners.

Головна функція аналітичних вправ – відтворення набутих знань, осмислення зв'язків і відношень у дискурсивних явищах, відпрацювання та закріплення окремих операцій дискурсивної діяльності. Наприклад:

Вправа 2. Тип вправи: умовно-комунікативна, рецептивно-продуктивна, парна. Мета: навчити студентів використовувати риторичні стратегії для реалізації мовленнєвої тактики. Інструкція: Together with your partner discuss some dispute points of taking a job instead of entering the University. Interrupt suddenly your partner and inform him some unexpected and unknown for him news thus making him surprised. What tactics will you choose? Analyze your partner's reaction, his choice of

discourse units. Prove that the chosen tactics has been successful. Use appropriate discourse markers to provoke your interlocutor's reaction.

Креативно-конструктивні вправи зорієнтовані на залучення студентів до творчої діяльності шляхом створення й вирішення проблемних ситуацій. Вони забезпечували формування інтелектуально-креативних якостей, мовного чуття, словесного дару, мислення, мовлення, уваги студентів тощо. Наведемо приклад.

Вправа 3. Тип вправи: комунікативна, продуктивна, індивідуальна. Мета: закріпити вміння ініціативного вживання певних дискурсивних одиниць і структур у мовленні студентів. Інструкція: Read the following ideas about teaching. Choose two or three you like best and comment on them, making your own mini-discourses. Stick to the rules of oral discourse formation and use discourse markers. 1) *The art of teaching is the art of assisting discovery;* 2) *The mediocre teacher tells. The good teacher explains. The superior teacher demonstrates. The great teacher inspires;* 3) *Nothing improves a child's hearing more than praise.*

Наведемо приклад третьої групи вправ, спрямованої на закріплення та вдосконалення дискурсивних умінь.

Вправа 1. Тип вправи: комунікативна, продуктивна, групова. Мета: закріпити вміння створювати реальні дискурси. Інструкція: Conduct a conference on one of the following talking points: a) *Discourse approach in the course of University education. Pros and cons;* b) *Students' upbringing in the light of modern education. (The topics are given two weeks before the conference, so the students have to find necessary material to operate with at the conference)*

Відповідно до теоретичних засад дослідження було розроблено експериментальну модель формування АУДК, що обіймала три етапи (когнітивно-збагачувальний, репродуктивно-комунікативний і креативно-конструктивний), мала гіпотетичний характер і була основою для проектування системи навчального процесу в реалізації стандарту вищої педагогічної освіти, з одного боку, й особистісного становлення студента – з іншого.

Метою першого – когнітивно-збагачувального – етапу було озброєння студентів знаннями термінологічної бази дискурсу, формування лінгвокомунікативного мінімуму в межах дидактичного дискурсу. Зазначений етап передбачав проведення традиційних та інтерактивних лекцій, роботу з інформаційно-пізнавальними текстами, конспектування нової інформації, порівняння різних типів дискурсів, вилучення з них певної соціокультурної інформації про особливості англomовного дидактичного дискурсу, аудіовізуальне пред'явлення моделей дидактичного дискурсу. Реалізацію першого етапу забезпечено використанням лінгвістичних і реконструктивних вправ.

Другий етап – репродуктивно-комунікативний – був спрямований на формування дискурсивних умінь студентів, формування стратегічного і тактичного компонентів дискурсивної компетенції. Цей етап передбачав відтворення міні-дискурсів, обговорення, використання парних і групових рольових ігор, моделювання реальних комунікативних ситуацій дидактичного дискурсу. Формуванню АУДК сприяла обов'язкова самостійна робота студентів. На цьому етапі виконувалися реконструктивні, аналітичні і креативно-конструктивні вправи. Систематизації знань, які студенти опановували на репродуктивно-комунікативному етапі, сприяв розроблений спецкурс "Discourse in Language Teaching".

Метою третього – конструктивно-творчого – етапу було закріплення й удосконалення дискурсивних умінь студентів, формування жанрового і текстового компонентів дискурсивної компетенції. Він передбачав виконання креативно-конструктивних вправ і використання таких форм, методів та прийомів навчання: проведення рольових ігор, міні-конференцій, підготовка студентами міні-лекцій, автентичних лекцій, відеопрезентацій, бесід, проектів, створення реальних дискурсів у режимі on-line.

У **третьому розділі** «Експериментальна перевірка ефективності методики формування англomовної усної дискурсивної компетенції у студентів мовних спеціальностей» описано критерії, показники і схарактеризовано рівні сформованості АУДК у студентів мовних спеціальностей, представлено хід та результати дослідно-експериментальної роботи й укладені методичні рекомендації щодо формування АУДК у студентів мовних спеціальностей.

Гіпотеза експериментального дослідження полягала в тому, що сформованості АУДК у студентів мовних спеціальностей можливо досягти шляхом цілеспрямованого відбору й

упровадження у зміст навчання мовних і мовленнєвих одиниць дидактичного дискурсу та дискурсивних маркерів; використання системи професійно-орієнтованих вправ із формування дискурсивних умінь; занурення студентів в активну англомовну комунікативно-дискурсивну діяльність.

Проведення експерименту передбачало виявлення у студентів мовних спеціальностей ставлення до формування АУДК, визначення рівня сформованості АУДК і фахових знань з професійного спілкування, експериментальне навчання за експериментальною моделлю формування АУДК з використанням розробленої системи вправ, встановлення підсумкового рівня сформованості АУДК у студентів мовних спеціальностей.

Перевірка ефективності запропонованої методики експериментального навчання відбувалась у процесі педагогічного експерименту, який за умовами проведення був природним, відкритим і вертикально-горизонтальним (за П. Гурвичем). Неварійованими умовами експерименту були: кількість і поіменний склад груп студентів третіх курсів; викладач – експериментатор; рівень сформованості АУДК учасників на початок експерименту; час проведення експериментального навчання; теми, що вивчалися на заняттях; місце проведення занять. Варійованими умовами були: зміст і характер вправ, співвідношення різних видів роботи, організація навчального процесу. Студенти були поділені на групи – експериментальні (ЕГ) і контрольні (КГ). Розподіл студентів на ЕГ і КГ відбувався у випадковому порядку, оскільки вихідний рівень підготовки студентів щодо сформованості АУДК був приблизно однаковим. Тривалість експериментального навчання в кожній із виокремлених груп складала 2 семестри.

Оцінювання рівнів сформованості АУДК було проведено за теоретико-термінологічним, конструктивно-змістовим, професійно-комунікативним критеріями.

Для діагностики рівнів сформованості у студентів АУДК було розроблено спеціальні завдання на перевірку знань, навичок і вмінь за кожним з означених критеріїв.

Високий рівень характеризувався усвідомленим володінням лінгвістичними й екстралінгвістичними компонентами дискурсу, вмінням адекватного і доречного вживання дискурсивних маркерів у реальних комунікативних ситуаціях, умінням сприймати та відтворювати цілісні дидактичні дискурси з урахуванням комунікативного наміру і параметрів комунікативної ситуації. Середній рівень характеризувався усвідомленим вживанням дискурсивних маркерів, обізнаністю з лінгвістичними й екстралінгвістичними компонентами дискурсу, вмінням моделювати реальні комунікативні ситуації дидактичного типу дискурсу, натомість подекуди зустрічалися випадки неадекватного вживання дискурсивних маркерів. Студентам низького рівня було властиво вживання дискурсивних маркерів, що є характерними для побутового стилю спілкування, але не прийнятими для професійного спілкування англійською мовою. Вони не були обізнані з лінгвістичними й екстралінгвістичними компонентами дискурсу, не володіли вмінням сприймати і відтворювати цілісні дидактичні дискурси з урахуванням комунікативного наміру та параметрів комунікативної ситуації.

Після завершення формуального етапу було проведено післяекспериментальний зріз, результати якого подано в таблиці.

Таблиця

Рівні сформованості англомовної усної дискурсивної компетенції у студентів мовних спеціальностей за результатами експериментальної роботи (у %)

Рівні готовності	Група							
	ЕГ-1		ЕГ-2		КГ-1		КГ-2	
	Передекспериментальний	Післяекспериментальний	Передекспериментальний	Післяекспериментальний	Передекспериментальний	Післяекспериментальний	Передекспериментальний	Післяекспериментальний
Високий	9	47	5	44	8	9	4	7
Середній	10	43	9	42	14	23	16	24
Низький	81	10	86	14	78	68	80	69

З таблиці бачимо, що з високим рівнем сформованості АУДК в ЕГ-1 виявилося 47% студентів, середнім – 43%, низьким – 10%. В ЕГ-2 з високим рівнем АУДК виявлено 44% студентів, середнім – 42%, низьким – 14%. У КГ-1 високого рівня АУДК досягли лише 9% студентів, середнього – 23%, на низькому рівні перебувало 68% студентів. У КГ-2 кількість студентів із високим рівнем володіння АУДК не перевищувала 7%, середнім – 24% і низьким – 69%. Отже, за всіма рівнями в експериментальних групах результати ефективності сформованості АУДК у студентів мовних спеціальностей були кращими, ніж у контрольних групах.

Відтак, результати експериментального дослідження довели ефективність розробленої методики формування АУДК у студентів мовних спеціальностей. Надійність і вірогідність отриманих результатів дослідження підтверджена методами математичної статистики за критеріями Стьюдента та Фішера.

Здійснене теоретичне й експериментальне дослідження дозволило укласти методичні рекомендації щодо формування англомовної усної дискурсивної компетенції у студентів мовних спеціальностей.

У **висновках** викладено результати дослідження, основні з них такі.

Дослідження присвячено формуванню англомовної усної дискурсивної компетенції у студентів мовних спеціальностей; теоретичному обґрунтуванню, розробці й експериментальній перевірці методики формування АУДК у студентів мовних спеціальностей.

1. Англомовна усна дискурсивна компетенція студентів мовних спеціальностей – це здатність мовної особистості будувати, сприймати та інтерпретувати цілісні монологічні та діалогічні усні дискурси англійською мовою відповідно до комунікативного наміру в межах професійного педагогічного спілкування з урахуванням специфіки їх семантико-прагматичної і граматичної організації на макро- і мікрорівнях та взаємозв'язку екстралінгвістичних і лінгвістичних факторів.

Дискурсивна компетенція входить до складу комунікативної компетенції і складається зі стратегічного, тактичного, жанрового і текстового компонентів. За своєю сутністю вона є спроможністю особистості будувати, сприймати та інтерпретувати цілісні дискурси різних типів (усні і письмові) відповідно до комунікативного наміру в межах конкретної ситуації спілкування з урахуванням специфіки семантико-прагматичної і граматичної організації та взаємозв'язку екстралінгвістичних і лінгвістичних компонентів. У цьому контексті дискурсивні вміння – це здатність будувати висловлювання відповідно до певних лексичних, граматичних, стилістичних, композиційних правил; поєднувати окремі речення у зв'язні усні уривки дискурсу, використовуючи для цього різні синтаксичні і семантичні засоби когезії; аналізувати ситуацію спілкування та її компоненти; враховувати контекст комунікативної взаємодії; проектувати спілкування, визначаючи модель побудови дискурсу і мовні засоби її реалізації; інтерпретувати дискурс згідно з комунікативною ситуацією; структурувати дискурс відповідно до особливостей функціонального стилю і жанрової форми; регулювати загальну модальність дискурсу; виділяти лінгвістичні й екстралінгвістичні параметри дискурсу; встановлювати й усвідомлювати зв'язок мовних засобів з екстралінгвістичними аспектами комунікації.

2. Тип дискурсу розуміється як зразок, модель однорідної групи дискурсів, що мають загальні, характерні для цієї групи екстра- та інтралінгвістичні ознаки, зумовлені авторською інтенцією і ситуацією спілкування. Дидактичний дискурс є різновидом педагогічного дискурсу, що входить до складу інституціонального дискурсу. Дидактичний дискурс є комунікативною діяльністю взаємодіючих сторін у межах комунікативної ситуації, яка реалізується за допомогою вербальних і невербальних знаків та охоплює певні комунікативні стратегії (основні та допоміжні), що є послідовністю мовних дій у типовій педагогічній ситуації і спрямовані на здійснення цілей навчання та прищеплення студентам норм і правил комунікативної поведінки.

3. Сутність методики формування АУДК у студентів мовних спеціальностей розкриває експериментальна модель, що складається з трьох етапів: когнітивно-збагачувального, репродуктивно-комунікативного і конструктивно-творчого. На першому етапі відбувається озброєння студентів знаннями термінологічної бази дискурсу і формування лінгвокомунікативного мінімуму в межах дидактичного дискурсу. На другому – формування дискурсивних умінь студентів, стратегічного і тактичного компонентів дискурсивної компетенції. Третій етап забезпечує закріплення й удосконалення дискурсивних умінь студентів, формування жанрового і текстового компонентів дискурсивної компетенції.

4. Формування АУДК у студентів мовних спеціальностей забезпечено використанням системи вправ, розробленої за принципами науковості, систематичності і послідовності, свідомості й активності, міцності знань, умінь та навичок, міжкультурної взаємодії, професійної компетентності викладача, системності, функціональності, стилістичної диференціації, комунікативності, домінуючої ролі вправ, апроксимації. За своїм складом ця система містить три групи: 1) на формування лінгвокомунікативного мінімуму студентів, навичок і вмінь сприйняття та здійснення комунікативних дій; 2) формування дискурсивних умінь; 3) закріплення й удосконалення дискурсивних умінь.

5. Ефективність експериментальної методики формування АУДК у студентів мовних спеціальностей визначено за такими критеріями і показниками: теоретико-термінологічним (обізнаність з термінологічною базою дискурсології, лінгвістичними та екстралінгвістичними компонентами дискурсу, національно-культурними особливостями англomовного дидактичного дискурсу); конструктивно-змістовим (уміння розпізнавати і вживати дискурсивні маркери в реальних комунікативних ситуаціях, декодувати і реалізовувати комунікативні інтенції на рівні мовленнєвого акту в міні-дискурсах, моделювати реальні комунікативні ситуації дидактичного типу дискурсу); професійно-комунікативним (уміння мовностилістично оформлювати дидактичний дискурс, застосовувати риторичні комунікативні стратегії в дидактичному дискурсі, сприймати та відтворювати цілісні дидактичні дискурси з урахуванням комунікативного наміру і параметрів комунікативної ситуації).

6. Результати експериментального навчання підтвердили, що сформованість АУДК у студентів мовних спеціальностей забезпечується цілеспрямованим відбором і впровадженням у зміст навчання мовних і мовленнєвих одиниць дидактичного дискурсу та дискурсивних маркерів; використанням системи професійно-орієнтованих вправ із формування дискурсивних умінь; зануренням студентів в активну англomовну комунікативно-дискурсивну діяльність. Показником результативності навчання стало значне підвищення рівня АУДК студентів ЕГ порівняно зі студентами КГ. Так, в ЕГ-1 і ЕГ-2 кількість студентів, які досягли високого рівня сформованості АУДК зросла на 38% і на 39% відповідно, середнього – на 33% в ЕГ-1 і на 33% в ЕГ-2, низького рівня – зменшилася в ЕГ-1 на 71%, в ЕГ-2 – на 72%. У КГ також відбулися певні позитивні зрушення, проте динамічна зміна результатів передекспериментального порівняно з післяекспериментальним зрізом була незначною: у КГ-1 кількість студентів високого рівня сформованості АУДК зросла на 1%, в КГ-2 – на 3%, на середньому рівні вона покращилася на 9% – в КГ-1 і на 8% – в КГ-2, на низькому рівні кількість студентів зменшилася на 10% – в КГ-1 і на 11% – в КГ-2.

7. За результатами проведеного дослідження укладено методичні рекомендації з формування АУДК у студентів мовних спеціальностей, спрямовані на набуття знань про особливості англomовного дидактичного дискурсу і формування у студентів АУДК. Процес формування АУДК у студентів мовних спеціальностей передбачав обов'язкову самостійну роботу студентів, видами якої була робота з автентичними фаховими аудіо- та відеоматеріалами з мережі Інтернет; виконання творчих завдань; підготовку проектів та відеопрезентацій; створення реальних дискурсів в режимі on-line, що відбувалося в ході скайп-комунікації; підготовку студентів до самостійного проведення лекцій. Методичне забезпечення етапів, що включає лекційний і практичний матеріал, а також самостійну роботу студентів, відображено у змісті спецкурсу "Discourse in Language Teaching".

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми формування англomовної дискурсивної компетенції у студентів мовних спеціальностей. Перспективним напрямком може стати розробка методики формування англomовної дискурсивної компетенції студентів старших курсів і магістрантів спеціальності «Іноземна мова і література» в усіх аспектах мовленнєвої діяльності, адаптація розробленої методики до умов післядипломної освіти і підвищення кваліфікації фахівців-викладачів.

Основні положення дисертації викладено в таких публікаціях автора:

1. Бершадська Н. С. Стан формування англomовної усної дискурсивної компетенції у студентів мовних спеціальностей / Н. С. Бершадська // Педагогічні науки : зб. наук. пр. – Херсон : Видавництво ХДУ, 2010. – Вип. 56. – С. 237–240.

2. Бершадська Н. С. Контроль рівня сформованості англомовної усної дискурсивної компетенції у студентів мовних спеціальностей / Н. С. Бершадська // Наука і освіта. – 2011. – Вип. 2. – С. 68–70.

3. Бершадська Н. С. Експериментальна модель формування англомовної усної дискурсивної компетенції у студентів мовних спеціальностей / Н. С. Бершадська // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського : зб. наук. пр. – Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2011. – № 3-4. – С. 211–216.

4. Бершадська Н. С. Експериментальна перевірка ефективності методики навчання англомовної усної дискурсивної компетенції студентів факультетів іноземних мов / Н. С. Бершадська // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського : зб. наук. пр. – Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2011. – № 7-8. – С. 34–38.

5. Бершадська Н. С. Методичні рекомендації з формування англомовної усної дискурсивної компетенції у студентів мовних спеціальностей / Н. С. Бершадська // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського : зб. наук. пр. – Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2011. – № 7-8. – С. 145–149.

6. Амрагова Н. С. Впровадження інтерактивних технологій у процес навчання іноземних мов / Н. С. Амрагова // Матеріали 4-ої міжвуз. наук.-практ. конф. : в 2-х ч. [«Використання інтерактивних методів при викладанні мови та літератури у середніх та вищих навчальних закладах»], (27 листопада 2009 р.). – Ялта : РВВ КГУ, 2009. – Ч. 2. – С. 56–59.

7. Бершадська Н. С. Організація процесу експериментального навчання при формуванні англомовної усної дискурсивної компетенції у студентів мовних спеціальностей / Н. С. Бершадська // Матеріали Міжвуз. наук.-практ. конф. [«Комунікативно-когнітивний підхід до викладання філологічних і психолого-педагогічних дисциплін»], (25 лютого 2011 р.). – Ялта; Євпаторія : РВВ КГУ; ЕІСН КГУ, 2011. – С. 63–65.

8. Амрагова Н. С. Дискурсивна компетенція як складова комунікативної компетенції викладачів іноземних мов / Н. С. Амрагова // Матеріали III міжнар. наук. конф. [«Навчання загальнонавчальної та ділової англійської мови у східній Європі : для чого та як?»], (15 – 16 травня 2009 р.). – Дніпропетровськ : Вид-во ДУЕП, 2009. – С. 32–33.

9. Amiragova N. Discourse competence in modern teaching / N. Amiragova // Матеріали Междунар. форуму [«Современные тенденции в педагогической науке Украины и Израиля : Путь к интеграции»]. – Ариэль (Израиль) : Университетский центр Ариэль в Самарии, 2010. – С. 100.

10. Амрагова Н. С. Формування дискурсивної компетенції студентів мовних спеціальностей / Н. С. Амрагова // Матеріали Міжнарод. науково-практ. конф. [«Філологія і освітній процес: 21 століття»], (30 вересня – 2 жовтня 2010 р.). – Одеса : Вид-во КП ОМД, 2010. – С. 7–8.

11. Бершадська Н. С. Формування усної дискурсивної компетенції в майбутніх учителів англійської мови / Н. С. Бершадська // Матеріали Междунар. научно-практ. конф. [«Современные проблемы и пути их решения в науке, транспорте, производстве и образовании '2010»], (20 – 27 грудня 2010 р.). – [Серия : Педагогика, психология и социология]. – Одесса : Черноморье, 2010. – Том 26. – С. 72–74.

12. Бершадська Н. С. Спецкурс “Discourse in Language Teaching” для студентів старших курсів мовних спеціальностей / Н. С. Бершадська, С. В. Боднар. – Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2011. – 78 с.

У праці в співавторстві здобувачці належить упорядкування автентичних пізнавальних текстів дидактичного спрямування, автентичних аудіо- та відеоматеріалів з прикладами різних типів дискурсів, розробка серії вправ з тем “Education in students’ lives”, “Jobs and careers”, “Talking about personality”, “Children’s upbringing”, “Youth problems”, “Teacher: a profession or a vocation?”

АНОТАЦІЯ

Бершадська Н. С. Методика формування англомовної усної дискурсивної компетенції у студентів мовних спеціальностей. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (германські мови). – Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». – Одеса,

2011.

Дисертацію присвячено проблемі формування англомовної усної дискурсивної компетенції у студентів мовних спеціальностей, що розуміється як здатність мовної особистості будувати, сприймати та інтерпретувати цілісні монологічні та діалогічні усні дискурси англійською мовою відповідно до комунікативного наміру в межах професійного педагогічного спілкування з урахуванням специфіки їх семантико-прагматичної і граматичної організації на макро- і мікрорівнях та взаємозв'язку екстралінгвістичних і лінгвістичних факторів. Визначено критерії, показники та рівні сформованості англомовної усної дискурсивної компетенції; науково обґрунтовано й експериментально апробовано методику формування англомовної усної дискурсивної компетенції у студентів мовних спеціальностей; розроблено експериментальну модель і систему вправ із формування англомовної усної дискурсивної компетенції у студентів мовних спеціальностей; укладено методичні рекомендації щодо формування англомовної усної дискурсивної компетенції у студентів мовних спеціальностей.

Ключові слова: англомовна усна дискурсивна компетенція, типи дискурсів, система вправ, експериментальна модель, методика формування англомовної усної дискурсивної компетенції у студентів мовних спеціальностей.

АННОТАЦИЯ

Бершадская Н. С. Методика формирования англоязычной устной дискурсивной компетенции у студентов языковых специальностей. – Рукопись.

Диссертация на соискание учёной степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.02 – теория и методика обучения (германские языки). – Государственное учреждение «Южноукраинский национальный педагогический университет имени К. Д. Ушинского». – Одесса, 2011.

Диссертация посвящена проблеме формирования англоязычной устной дискурсивной компетенции у студентов языковых специальностей. На основе анализа отечественной и зарубежной литературы дано определение понятия «англоязычная устная дискурсивная компетенция студентов языковых специальностей», которое понимаем как способность языковой личности строить, воспринимать и интерпретировать целостные монологические и диалогические устные дискурсы на английском языке согласно коммуникативному намерению в рамках профессионального педагогического общения с учетом специфики их семантико-прагматической и грамматической организации на макро- и микроуровнях и взаимосвязи экстралингвистических и лингвистических факторов.

Определены критерии и показатели сформированности англоязычной устной дискурсивной компетенции у студентов языковых специальностей: теоретико-терминологический (работа с терминологи-ческой базой дискурсологии, осведомленность с лингвистическими и экстралингвистическими компонентами дискурса, знание национально-культурных особенностей англоязычного дидактического дискурса); конструктивно-содержательный (умение распознавать и использовать дискурсивные маркеры в реальных коммуникативных ситуациях, декодировать и реализовывать коммуникативные интенции на уровне речевого акта в мини-дискурсах, моделировать реальные коммуникативные ситуации дидактического типа дискурса); профессионально-коммуникативный (умения лингвостилистически оформлять дидактический дискурс, применять риторические коммуникативные стратегии в дидактическом дискурсе, воспринимать и воспроизводить целостные дидактические дискурсы с учётом коммуникативного намерения и параметров коммуникативной ситуации).

В соответствии с определёнными критериями и показателями были охарактеризованы уровни сформированности англоязычной устной дискурсивной компетенции у студентов языковых специальностей (высокий, средний и низкий).

Теоретически обоснована, разработана и экспериментально проверена методика формирования англоязычной устной дискурсивной компетенции у студентов языковых специальностей.

Разработанная экспериментальная модель формирования англоязычной устной дискурсивной компетенции у студентов языковых специальностей включала три этапа обучения: когнитивно-обогащающий, репродуктивно-коммуникативный, конструктивно-творческий. Методическое обеспечение этапов осуществлялось посредством внедрения разработанного автором спецкурса

"Discourse in Language Teaching" и методических рекомендаций по формированию англоязычной устной дискурсивной компетенции у студентов языковых специальностей.

Разработана система упражнений для формирования англоязычной устной дискурсивной компетенции у студентов языковых специальностей, которая состояла из трёх групп: упражнения на формирование лингвокоммуникативного минимума студентов, навыков, умений восприятия и осуществления коммуникативных действий; на формирование дискурсивных умений; упражнения на закрепление и совершенствование дискурсивных умений. Каждая из групп составляла отдельный цикл упражнений.

Эффективность разработанной экспериментальной методики формирования англоязычной устной дискурсивной компетенции у студентов языковых специальностей была проверена и подтверждена в ходе экспериментального обучения. Сформулированные методические рекомендации по формированию англоязычной устной дискурсивной компетенции у студентов языковых специальностей нашли своё практическое применение в учебном процессе высших учебных заведений Украины.

Ключевые слова: англоязычная устная дискурсивная компетенция, типы дискурсов, система упражнений, экспериментальная модель, методика формирования англоязычной устной дискурсивной компетенции у студентов языковых специальностей.

ANNOTATION

Bershadskaya N. S. Methodology of English oral discourse competence development of students majoring in languages. – Manuscript.

The thesis aimed at gaining the degree of Candidate of Pedagogical Sciences in speciality 13.00.02 – Theory and Methodology of Teaching (Germanic Languages). – State Institution “South-Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushinskiy”. – Odessa, 2011.

The thesis deals with the issue of English oral discourse competence development of students majoring in languages. English oral discourse competence is defined as the ability to build, perceive and interpret integral monologic and dialogic oral discourses in English according to the communicative intention of the speaker within the professional pedagogical communication considering the peculiarity of their semantic-pragmatic and grammatical organization at macro- and microlevels and the interaction of extralinguistic and linguistic factors.

The criteria, evaluative indicators and the levels of developing English oral discourse competence have been defined. The methodology, the experimental model and the system of exercises of English oral discourse competence development of students majoring in languages have been elaborated and introduced into practice.

The methodological recommendations concerning English oral discourse competence development of students majoring in languages have been developed.

The effectiveness of the suggested methodology has been verified and confirmed in the course of experimental teaching.

Key words: English oral discourse competence, discourse types, system of exercises, experimental model, methodology of English oral discourse competence development of students majoring in languages.